

הקדמה

חברי כרמי צור היקרים, בוגרים בוגרות, נערים ונערות, ילדים וילדות, כולם אהובים, מוגשת בפניכם חוברת לימי אלול ולחגי תשרי, החוברת עוסקת בסליחות ומשמעותם, בהלכות ארבעת המינים ומצוות הסוכה ובהלכות חול המועד, יש גם בחוברת שני סיפורים לילדים, החוברת כתובה בלשון פשוטה ונוחה להבנה, על בסיס דברים שפורסמו בעבר במשך השנים.

בדחילו ורחימו, ביראה ואהבה, החוברת כוללת מחד את יראת ד' שבימים הנוראים, הסליחות המשברות ליבו של אדם ומאיך את אהבת ד' שבחג הסוכות ושמיני עצרת והחוט השוזר את היראה והאהבה הוא הלב של אדם מישראל, רחמנא ליבא בעי, ד' רוצה את **ליבנו**, אנו נכנעים בעומק **ליבנו** בימי אלול ונחרדים בעומק **ליבנו** מקול השופר ואנו מלאי שמחה בעומק ליבנו, בחגנו, בהיותנו בצל ד' ובהיותנו נעצרים לפניו בשמיני עצרת ובשמחת תורה.

בקריאת דברים שפונים אל הלב ובלימוד ושמירת הלכות סוכה, ארבעת המינים וחול המועד - בכל אלו, רחמנא ליבא בעי וכל מצוותיך אמונה.

קריאה נעימה ולימוד נעים.

ראובן (רובי) בן אוליאל

כרמי צור, גוש עציון

אלול תשע"ט

לזכרה הטוב
של חברת היישוב
חיה עדינה ז"ל
אוהבת ואהובה, שמחה ומשמחת
בעלת לב טוב ועין טובה
יהי זכרה ברוך
בית כרמי צור.

לעלוי נשמת
הורינו היקרים והאהובים
שמעון הכהן בן בנימין
ויהודית בת יששכר דב
מנדל
צנועים ואנשי חסד
אוהבי אדם וארץ.

לעילוי נשמת
הורי היקרים
דוד בן אדלה ז"ל
הדסה בת אהובה
(לבית משפחת סגל) ז"ל
ידיד הלוי.

לרפואת
ג'אנט מירל בת שושנה

5"סליחותתתת" - כך היה עובר וקורא
6 אלול - הימים שלך
8 סליחות אמיתיות
9 מעשה מגעגועים
13 תשליך - לראש השנה
14 הלכות בקשת מחילה מחברו
14 מעוברת יולדת מניקה וחולים ביום הכיפורים
17 כשרות האתרוג
20 כשרות ההדס
22 כשרות הערבה
23 כשרות הלולב
26 החלום של יוסי וארבעת המינים - סיפור ילדים לחג הסוכות
28 הנסיך שקלקל ותיקן - סיפור ילדים לחג הסוכות
32 לקט דינים בגדרי מצוות ישיבה בסוכה
33 מתי חייבים לאכול בסוכה ומתי חייבים לברך ליישב בסוכה?
34 פטור חולה ומצטער בסוכה
36 הלכות סיכוך בנסרים
37 בדין מעמיד
38 שו"ת בנושא הסוכה ערב שמיני עצרת ובשמיני עצרת
40 שו"ת בהלכות חול המועד
44 מדריך מהיר לקניית ארבעת המינים - הרב יוסף צבי רימון שליט"א

”סליחותתתת” - כך היה עובר וקורא

”סליחותתתתת”

”סליחותתתתת”

כך היה עובר וקורא השמוש, בין בתי אחינו בית ישראל ומשכים אותם בעוד לילה לאמירת הסליחות

נר של עששית בידו והוא עובר בית, בית וקורא בשם ואומר ”סליחותתתת” והם היו שומעים קולו המתוק והנעים של השמוש ומתגברים כארי ומברכים ברוך הנותן לשכוי

יוצאים מפתח ביתם, שמים ידם על המזוזה, נושאים תפילה זכה והולכים ומתאספים לבתי כנסיות שלהם ובתי מדרשות שלהם בדרך הליכתם אומרים ברכות השחר, ומודים לד' שמידו הכל, בגד ללבוש ולחם לאכול

סמוך לבית הכנסת, כבר ברכו שאזור ישראל בגבורה ועוטר אותם בתפארה איזו תפארה היתה שם בבתי כנסיות, בשעות של אעירה שחר - אשרי עין ראתה כל אלה!

חזנים ופייטנים שלהם, נתנו קולם וכבדו את ד' מגרום פיוטים שלהם, ניגונים שלהם, תחינות ותחנונים שלהם, פתחו את ליבם לאביהם שבשמים

”עננו רחום וחנון עננו”

”חטאנו לפניך רחם עלינו”

”יה שמע אביון המחלים פניך, אבינו לבניך אל תעלם אוזניך”

”מחי ומסי ממית ומחי מסיק מן שאול לחיי עלמא”

”שומר ישראל שמור שארית ישראל האומרים בכל יום שמע ישראל”

אשרי אוזן שמעה כל אלו!

הגבאי היה עובר עם מגש מלא ספלי תה חמים עם נענע או שיבה

חלקם לגמו בדממה, חלקם לגמו בנעימה

אמרו קדיש, שמעו קול שופר, התפללו שחרית ונפטרו לביתם ולעבודתם

והרגישו בעצמם שפנים חדשות באו לכאן

והרגישו בעצמם שנמחה עוונם וחטאתם תכופר

והרגישו בעצמם שיראתם קודמת לחכמתם

וידעו שרחמנא, רחמנא - ליבא בעי!

אשריהם ואשרי חלקם

מי ידמה להם ומי ישווה להם, בימי הרחמים והסליחות של חודש אלול

”סליחותתתתת” ”סליחותתתתת” כך היה הולך וקורא!

אלול - הימים שלך

הנה ימים באים
ימים של כאב ושל הרגשה
ולא של טשטוש והרדמה
ימים של תקווה ולא של ייאוש
ימים של כניעה ולא של גאווה
ימים של כפופים ולא זקופים
ימים של הקשבה ולא של דיבור
ימים של מחילה ולא של נטירה
ימים של נעילה ולא של בריחה

אני יודע כמה חिकית לימים הללו
כמה ציפית, כמה ייחלת, כמה התגעגעת
אני יודע כמה הימים שעד הימים הבאים
היו לך כה קשים, כה חונקים, כה מעציבים
אני מבקש את סליחתך שלא תמיד בימים שהיו
נתתי לך להרגיש טעמם של הימים שיהיו
טעמה של כניעה, טעמה של הרגשה
טעמה של נעילה, טעמה של תקווה
טעמה של נשמה!

את הרי יודעת שהימים הבאים לא יהיו לי קלים
את הרי יודעת שגם בימים הבאים, הייתי חפץ להישאר במעמקים
ובמצולות

את הרי יודעת שהייתי מאוד רוצה לשכוח, לברוח, להמשיך, להישאר.
ואת גם יודעת שהכי הכי, אני לא רוצה שתוותר, שהכי הכי, אני לא רוצה
שתרפי.

למרות שיהיה קשה וכואב, מייסר ומנסר - אל תרפי, אל תוותר, אל
תעלמי.

גם אם אצרח ואבכה - אל תרפי, אל תוותר, אל תעלמי.

ואם אצעק בכל הכוח: "אני לא יכול" - בקול דממתך העמוק תאמרי לי:
"אתה יכול!"

ואם אצעק בכל הכוח: "לא רוצה" - בקולך הרך תאמרי לי: "אתה רוצה!"

תהיי איתי במסע עד שעת הנעילה שבה אצעק את צעקתך - הקבועה,
הדוממת, הרכה והנעימה - ד' הוא האלוקים!

תהיי איתי במסע עד שעת הנעילה שבה קראתי בכל לב ענני ד' חוקיך
אצורה

תהיי איתי במסע, תני לי יד, תני לי דחיפה בעליה, תעודדי
תהיי איתי במסע, תני לי חיבוק, תגישי לי ממחטה, אבל לרגע, לרגע, אל
תוותר ואל תרפי.

הנה ימים באים ואני חייב לעבור אותם, הנה ימים באים ואני חייב לנשום
אותם אל תוכי, אל נשמת.

את הרי יודעת שלא, לא רעבת ללחם ולא צמאת למים כי אם לשמוע
את דבר ד'.

הנה ימים באים, הימים שְׁלָךְ, הימים והרגעים שכה ציפית והתגעגעת
אליהם - ימים של נשמה.

סליחות אמיתיות

אל תברח ואל תעלם, הגיע העת לעמוד הכן
הגיע העת להיות אמיתי וכן, לעמוד ממול ולהישיר מבט.
זה לא קל? נכון! אבל הגיע העת ואתה מסוגל!
להמשיך לברוח? זו לא אופציה!
נפשך לא תשקוט ולא תנוח לא תרפה ולא תניח
היא תרדוף אותך בכל מקום שאליו תברח
והיא תמצא אותך ותתבע אותך
אז יפה שעה אחת קודם כל השנה
ועל אחת כמה וכמה שיפה שעת רצון בחודש הרחמים והסליחות
אז אל תברח ואל תעלם, הגיע הזמן לעמוד הכן
"אבל זה מפחיד, זה נורא, אני כל כך מוטרד שלא יודע איך וממה"
אל תדאג! אל תפחד! יש מסלול מסודר!
יש סידור סליחות שמסדר לך את המחשבות ואת הרגשות
שייתן לך מילים להביע וחבל לעלות
שייתן לך עיניים לדמוע ולב לבכות
אל תדאג ואל תפחד - רק בוא לסליחות!
בוא! בוא לסליחות!
כשאתה בא - שים לב שאתה לא ממשיך לברוח
כשאתה בא - שים לב שאתה לא ממשיך להעלם
כשאתה בא - אז תבוא, תהיה.
כשאתה בא - תקשיב למה שאתה אומר.
תן לסידור הסליחות לנבוע מנפשך, מנשמתך הטהורה
תן למילים המודפסות לצאת מקירות ליבך
וזהו!
"מה זהו?"
תבוא ותתחיל, רק תאמר...
"גברו יגונותי וירבו אנחותי כי כל עוונותי שתה לנגדך"
ואתה תראה מה יקרה, זה יפרוץ, זה ינבע, אתה תהיה כמעין המתגבר
כשתמשיך ותאמר...
"דלפה מתוגה נפשי הענוגה וחלץ מדאגה נפש עבדך"
הסערה תגדל, אתה תתגבר ותעמוד הֵכֵן
כשתמשיך ותזעק...
"העבר חטאתי אלוהי ישועתי וגם את דמעתי שימה בנאדך"
סידור הסליחות שלך יירטב...
ואתה תהיה כל כך אמיתי
ותשמח שהפסקת לברוח, שהפסקת להעלם
ותשמח שיש לך כוח לעמוד הֵכֵן להיות כֵּן.

מעשה מגעגועים - סיפור לסליחות

חשבתם פעם על אבא שכל כך יש לו געגועין על בנו, הוא כל כך מבקש קרבתו, הוא כל כך רוצה לתת לו יד ללטף את לחיו וראשו, הוא כל כך רוצה לחבק אותו, הוא כל כך רוצה לשבת מולו להביט בו עמוק עמוק, עיניים מול עיניים, לב מול לב, נפש מול נפש. הוא כל כך רוצה לשבת מולו ולחייך אליו ולהקרין מולו מבט אוהב, מבט מחבר, הוא כל כך רוצה לשבת ולשוחח אתו, הוא צמא להקשיב לו, לשמוע מצפוני ליבו וקורותיו, רגשותיו והרהורי מחשבותיו, חלומותיו וצפיותיו.

כמה עזים געגועי האב, כמה יורדים ונוקבים הם, עצומים הם! והבן? הבן רחוק, הבן הרחיק מאוד מאוד, הוא נמצא במקום אפל סגור ומסוגר, חומות סוגרות מאחוריו, אביו מגיע דופק על השער, דופק חזק, פתחי לי, בני, ביתי, והם לא שומעים דבר, הם ישנים, הם נעולים, הם סגורים, הם חנוקים, הם רחוקים, הם חרשים ואילמים, עיוורים ומשותקים. כמה גדול כאבו של האב, כמה קשים הם ייסורי געגועיו של האב, האב כל כך רוצה להגיע, לראות, לגעת, לחבק, לומר, להקשיב, לתת יד ויריחו סגורה ומסוגרת!

צער השכינה האב

עוד מעט נאמר כל כך הרבה את המילה המדהימה "אבינו", עוד מעט נאמר "רחמנו כרחם אב על בנים", אז הוא מלכנו ואנו עבדיו, אבל הוא גם אבינו ואנו בנו בכורו חביבו, וריבונו של עולם אב הרחמן, מגיע כל כך הרבה פעמים אלינו, כל יום, כל שעה, כל דקה ודופק על דלת חדרנו, על דלתי ליבנו, הוא דופק חזק, הוא קורא לנו בשמנו, הוא כל כך מתגעגע אלינו לשמוע את קולנו, להקשיב לכאבנו, הוא כל כך רוצה לחבק אותנו, ללטף אותנו, לתת לנו יד, אחזת ביד ימיני, להקים אותנו מהשבר והייאוש, מהנפילה וקריסת המערכות ואנו חרשים, לא שומעים, ישנים עמוק בתרדמת הגלות האישית שלנו, אנו לא שומעים, אנו בבור כל כך עמוק, בור אפל שלא מאפשר לנו, לא לראות ולא לשמוע את הקול, הקול הקורא בשמנו ואומר לנו קומו, בואו, לכו, התנערו, צאו מאפילה לאורה!

חשבתם פעם על צער השכינה הזה? על כאבו של אבינו מלכנו הזה?

חשבתם פעם שהוא אין לו בן אחד רחוק מאוד סגור שלא שומע אלא כמה וכמה בנים? כמה גדול כאבו, כמה גדולים געגועיו של האב לבניו, לבנו.

פעמים שהבן שומע ומפחד לקום ולפתוח את הדלת

לעיתים הבן שומע קול הדובר אליו מבעד לדלת, מבעד לחומת הנפש, מבעד לאפילה הממשית, אבל הוא ירא לקום ולפתוח את הדלת, הוא מרגיש שאיך יקום ויפתח לאביו את הדלת? הוא כל כך רחוק מאביו, איך יעמוד מול אביו, איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי! מי הוא הנער? אני הוא הנער! אני הוא בן הנעורים של הקב"ה ואני איננו, במעשי הרעים, אני לא נמצא, אני לא קיים, אז איך אעלה אל אבי ואני איננו איתי, מה אומר להקב"ה כשאפתח את הדלת והוא ישאל אותי איפה אתה, והוא ישאל אותי את שאלת השאלות המטרידה והמייסרת: "אייכה, אייכה??"

והאדם השומע מתוך שנת גלותו הארוכה והחשוכה את הקול ושב ואומר אל עצמו מוטב לי להמשיך בשנתי ולא לעלות אל אבי והנער איננו איתי כי מה אומר ומה אדבר ומה אצטדק באשר איבדתי את הנער, איבדתי את עצמי ונפשי.

והבן לא יודע שאביו אוהבו

והבן לא יודע שאביו צמא לראותו איך שהוא

והבן לא יודע שאביו חפץ לחבקו יחד עם מיני לכלוכים שדבקו באבנים טובות ומרגליות שבתוכו

הבן לא יודע שאביו כל כך רוצה לראותו למרות שאבד יופי תוארו

והבן לא יודע כמה גדולים כאבי האב וגעגועי האב על בנו

הבן לא יודע כמה גדול חפץ האב להושיט ידו לקבל את בנו בחזרה, כי ימינך פשוטה לקבל שבים

הבן לא יודע כמה האב יאחז ביד ימינו חזק חזק ויורה אותו בדרך "כי טוב וישר ד' על כן יורה חטאים בדרך"

אילו ידע, אולי היה מוצא כוח לקום, אילו ידע, אולי היה פותח יותר את אוזניו ושומע את הקול המדבר אליו מאחורי כותלי רוחו ונשמתו.

והבן שב ונרדם, שב ונאלם, שב ונעלם.

את צער השכינה על קולה ודפיקתה שלא נשמעה נניח לעת עתה לתפילות הצדיקים והחסידיים השומעים את בת הקול המנהמת כיונה וכעת נבוא חשבון עם הבן.

צער וגעגועי הבן

הבן, כלום באמת כל הזמן הוא ישן? כלום באמת ליבו אטום ואזניו מלאות ערלה? כלום באמת כבה נרו ואור חייו? האם אין רגעים בהם הבן עצמו מתמלא גם הוא געגועים על אביו שבשמים? האם אין רגעים בהם הבן עצמו כל כך רוצה לקבל חיבוק מאביו להתרפק ולבכות על צוואריו? האם אין רגעים בהם הבן כל כך רוצה לאחוז ביד ימינו של אביו שבשמים לדבר אליו להתפלל אליו מקירות ליבו? האם אין רגעים בהם הבן כל כך רוצה לשוב ולאהוב את אביו, לשוב ולאהוב ולהיות קרוב קרוב? האם הבן שלם עם ההרחק נדוד שלו? האם לא הגיע מידי פעם אל התחנה, אל הקופה וביקש כרטיס טיסה חזרה הביתה לאבא? הרבה מחייו היה רחוק, שכח, נאטם ונרדם, אבל יש, יש רגעים שאוחזים בו געגועים כה חזקים על אביו שבשמים והוא מתמלא צער וכאב בושה וחרטה. **את הבן בצערו וכאבו נניח לעת עתה ונדבר מעניין הזמנים הבאים עלינו לטובה.**

סדר הזמנים - חידוש הקרבה

והנה באים ימים, ימי רצון, ימי רחמים וימי דין, ימים אשר בהם קול ד' ... - קול ד' בכוח, קול ד' חוצב להבות אש. וקול השופר וקול התרועה הולכים במסלולם, זורמים לאזניו הרדומות, חודרים לעורקי רוחו ונשמתו והוא מתענג עליהם עדיין בתוך שנתו, והוא מרגיש בהם קרבה וחיבור, אהבה ודבקות, וכשהקול מתחזק והוא הולך ומתעורר מתוך שנתו, בהלה גדולה אוחזת בו והוא מתמלא יראה, חיל

ורעדה.

הוא רוצה לברוח, אך נזכר שקול ד' בכוח!
הוא רוצה לברוח, אך נזכר שקול ד' שובר ארזים!
הוא רוצה לברוח, ונזכר בהרגשה הכה מתוקה בשמיעת הקול המדבר אליו בתוך שנתו
והוא מוצא עוז וגבורה ולא בורח, הוא הולך אל השער, פותח המנעול ומשחרר הציר, מנפץ את החומה ופותח הדלת ועומד מלוא קומתו כפוף נרגש ונרעד ואומר לקול ד' המדבר אליו - הנני, כי קראת לי!
והאב ימינו פשוטה, הוא מביט על הבושה והכניעה של הבן, הוא מביט אל הלב הטהור המתגעגע של הבן ומעביר מנגד עיניו טינופת וזוהמה שדבקו בבגדיו של בנו בכורו.
הוא מעביר מנגד עיניו, רבב שדבק בבגדי בן המלך אהובו בכורו והבן אוחז ביד ימינו והאב לוקחו אל הנהר להרבות ולכבסו מעונו ולטהרו מחטאתו.

סליחות

יפה מרדות אחת בליבו של אדם ממאה מלקויות והטוב ביותר שאדם שומע את קול ד' בכוח, את קול ד' הקורא לו כל יום ובפרט בימים אלו, ימי סיומה של השנה, אבל האדם טרוד במזונותיו, בצרותיו, בביתו ובילדיו. ולכן לעיתים אנו זקוקים למאה מלקויות, לעזרות וסיועים מחוץ לנו. זה מלאכותי? נכון, זה מתחיל כך, אך בהמשך עובר לספונטאני.
אלו הסליחות שהחל מהיום מצטרפות לקול השופר ולמזמור לדוד ד' אורי וישעי.
אמירת הסליחות הזו אל תאבדו אותה, תקשיבו לה, תנו לה לנבוע מתוככם.
אמירת הסליחות הזו היא קול ד' בכוח, היא קול ד' המדבר אלינו מאחורי דלתות וחומות ליבנו.
אמירת הסליחות הזו היא קול ד' המתגעגע אלינו
אמירת הסליחות הזו היא קול ד' החפץ בקרבתנו
אמירת הסליחות הזו היא קול ד' החפץ לסייע לנו לקום וללכת קדימה
אמירת הסליחות הזו היא קול ד' החפץ לסייע לנו להתנקות ולהיטהר ולהיכנס תחת צל כנפך.

תשליך - לראש השנה

תשליך, לך לים הגדול הענק, תפגוש את ההעלם ואת המצולות ותשליך, כן תשליך, תשליך הכל.
כשתעמוד מול הים הגדול ותכיר את מי שברא את הים הגדול, אתה תרצה להשליך, אתה תרצה להשליך את הכל.
את כל ההקפדות הקטנות והגדולות שגם הן קטנות, אל מול הים ואל מול מי שעשה את הים הגדול.

תשליך את כל הכעסים שכל כך הורסים, בעיקר אותך ולפעמים רק אותך. מול הים הגדול, מול מי שעשה את הים הגדול, אתה תרצה, מאוד תרצה להשליך את כל הכעסים.
מול ד' שכל כך מאריך אפו כלפיך וכלפי מעשיך, דיבורך ומחשבותיך - אתה כל כך תרצה גם להיות מעביר על המידות ומשליך כעסים והקפדות.

לך לים הגדול, תעמוד נוכח מי שעשה את הים הגדול, תביט אל הים המקסים, הנקי, הטהור, הזך, הצלול ותשליך, תשליך כל חטא ועוון.
מול הים הגדול אתה כל כך תרצה, להשליך הכל, להיות טהור ולהיות צלול כמו... , בדיוק כמו הים הגדול.
אז לך, לך לים הגדול ותשליך, תשליך הכל.
כשתגיע לים, תביט, תביט עמוק עמוק, אל הים ואל השמים, תשאף ותנשום את צבע התכלת הטהור ותשליך, תשליך הכל ותשליך מכל.
תכיר, תתוודה, תתחרט, תתגבר, תתבייש ותבכה והוסף לים הגדול את דמעותיך המלוחות המתוקות, המרפאות, הטהורות, התכולות והזכות.
אז לך אחי, לך לים הגדול ותשליך ותחזור.

הלכות בקשת מחילה מחברו בערב יוה"כ

- 1. עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו שנאמר "מכל חטאותיכם לפני ד' תטהרו" דהיינו דווקא חטאים שהם לפני ד' יוה"כ מכפר אבל מה שבין אדם לחברו יוה"כ מכפר רק לאחר שירצה את חברו.**
- 2. ממון -** אדם שמחזיק ממון של אחרים שלא כדין בידו, ידקדק לפני יוה"כ להחזירו לבעליו ויפייסנו על כך. כגון תשלום שכר על עבודה, הלוואות ושאר חובות שהגיע זמן פירעונם.
- 3. נזיקין -** אדם שגרם נזק לחברו לא די ששילם תשלום הנזק, צריך גם לבקש ממנו מחילה.
- 4. ממון בספק -** אם יש לו ממון שהוא מסופק האם מגיע לו או לחברו, יסכם עם חברו שרוצה לעמוד עמו בדן תורה מיד לאחר יוה"כ ומקבל על עצמו לנהוג כפי שיראו הדיינים.
- 5. פיוס -** ללכת בעצמו או שליח? - עדיף שילך בעצמו, אך אם קשה לו או שחושב שעדיף ע"י מתווך - אז ישתמש במתווך בכדי לפייס את חברו.
- 6. לשון הרע -** גם אם חטא כנגד חברו בדברים צריך לפייסו, ואם אין חברו יודע שסיפר עליו לשון הרע ואם יגלה לו הדבר כדי לבקש ממנו מחילה יגרום לחברו צער - לא יגלה לו את הדבר.
- 7. "ועברתו שמרה נצח" -** האיש שמבקשים ממנו מחילה, ימחל בלב שלם ולא יהא אכזרי שזו מידת עשיו ששומר עברתו לנצח וכן הגבועונים שלא מחלו עליהם נאמר "והגבועונים לא מבני ישראל המה" - ואיזה אדם מישראל ירצה שיאמרו עליו כדברים הללו?
- 8. ימציא עצמו -** אם לא באו אליו לבקש ממנו מחילה, ימציא עצמו אל החוטא כדי שיבקש ממנו מחילה.

יולדת, מעוברת, מניקה וחולים - ביום הכיפורים

- 1. גדרי איסור אכילה ושתייה ביום הכיפורים -** כל אכילה ושתייה בכל שיעור שהוא ביום הכיפורים אסורה מן התורה, אבל חיוב כרת ישנו רק בשיעור שמיישב דעתו של אדם. באכילה - ככותבת הגסה, ובשתייה - מלוא לוגמיו וזאת כאשר אכל או שתה בפרק זמן תחום.

- 2. אדם הפטור מהתענית** - מצווה לאכול ביום הכיפורים ולא רשאי ואם מחמיר מתחייב בנפשו.
- 3. רופא** - יולדת, מניקה, מעוברת וחולים - יבררו לפני יוה"כ עם רופא א. האם יש סיכוי סביר שהצום יגרום להם לנזק רפואי ב. האם יכולים להסתפק בשתייה (להסביר לרופא שמדובר בשתייה מזינה כגון מיץ טבעי וכד' ולא רק מים) או שצריכים גם לאכול? ג. אלו כמויות חיוניות להם מבחינה רפואית והאם ניתן להסתפק בשתייה לשיעורים?
- 4. שאלת רב** - לאחר התייעצות רפואית יש לפנות לרב קודם יום הכיפורים ולברר עמו מה וכיצד לעשות.
- 5. יולדת תוך שלושה ימים** - החל מתחילת תהליך הלידה וכן משעת גמר הלידה במשך 72 שעות - אוכלת ושותה כרגיל ללא שיעורים ואם טוענת שחשה בטוב ובבריאות - תאכל ותשתה לשיעורים.
- 6. יולדת בין שלושה ימים לשבעה ימים** - תלוי במצבה בהתאם להרגשתה וחוות הדעת הרפואית, פעמים שצריכה לצום, פעמים שפטורה לגמרי ופעמים שצריכה לשתות ולאכול בשיעורים.
- 7. מניקה** - עקרונית חייבת להתענות, אך אם יודעת שאם תצום יש חשש שיפסק החלב, צריכה לשתות לשיעורים ואם צריך וחיוני גם תאכל בשיעורים, זאת למרות שיש תחליפי חלב, ויש מחמירים.
- 8. מעוברת** - הריון תקין - צריכה לצום ותנוח כל היום ובעלה ייטפל בילדים גם אם לשם כך לא ילך לבית הכנסת (הצום הוא מהתורה ובית הכנסת הוא מדרבנן). הריון בסיכון - תשתה ואם יש צורך גם תאכל לשיעורים.
- 9. מהו הריון בסיכון שמתיר שתיה לשיעורים ביום הכיפורים?** - זוהי שאלה לרופא, אך נאמר שאין הכוונה למיחושים רגילים בהריון כגון הקאות סבירות או ברזל נמוך אלא למצבים מורכבים יותר כגון היפרדות שליה או הריון לאחר עקרות ממושכת או הפריה חוץ גופית, ירידת מים, עבר של הפלות לאחר צום וכל מקרה אחר שהרופא מגדיר.
- 10. מועברת + חולה** - אישה בהריון שמרגישה לא טוב מעבר להרגשה הרגילה בצום - תשתה לשיעורים.
- 11. מעוברת בחודש תשיעי ומתחילים צירי לידה כואבים** - תשתה כרגיל, שלא תגיע מיובשת ללידה.

12. זקן שיש סכנה לחייו אם יתענה - ישתה ויאכל לכתחילה בשיעורים.
13. חייל, רופא או אחות - שאם לא יאכלו, לא יבצעו את משימתם באופן הראוי, רשאים לאכול ולשתות בשיעורים ואם ישנו צורך מיוחד - יאכלו וישתו לא בשיעורים.

14. שתייה בשיעורים - פחות ממלוא לוגמיו- כ 35 או 40 או 42 סמ"ק. בכל 10 דקות ואם לא די בכך בכל 5 דקות (זמנים הלכתיים בהתאמה מעשית נוחה).

15. אכילה בשיעורים - 30 סמ"ק - נפח של קופסת גפרורים - אם צריך אפשר להקל בכמות האוכל עד 38 סמ"ק ועד 48 סמ"ק - כל 10 דקות ואם לא מספיק אפשר להקל כל 5 דקות.

16. אין צירוף - אין אכילה ושתייה מצטרפות לשיעור האסור ולכן יכול במקביל ובאותו זמן לאכול ולשתות לשיעורים.

17. יש תמיד לשקול אם יכול לעבור מאכילה רגילה לשיעורים או משיעורים להפסיק, וכן אם יכול להסתפק בשתייה ומאיך אין להגביל אדם הזקוק, שיאכל וישתה בשיעורים.

18. משקאות מזינים - אישה מניקה ששותה, עדיף שתשתה משקאות מזינים עם סוכר כגון בירה, יין.

19. הכנה - יכין השיעורים לפני כניסת יוה"כ וכן יכין כוס מדודה ואם לא הכין - יכול ביוה"כ.

20. תרופות חיוניות ביותר - חולה שיש בו סכנה ייקח תרופות כפי צורכו ואם אין אפשרות לבלוע בכניסת היום וביציאתו או לבלוע בלי מים - אז יבלע עם משקה לא ראוי כגון מים מלוחים או מים עם 2-3 תמציות תה או מים עם טיפת סבון כלים. גלולה טעימה חיונית - יעטוף בנייר ויבלע ויש דורשים כן אף במרות.

21. קידוש וברכה - הפטורים מצום יום הכיפורים - לא יעשו קידוש אך יברכו ברכה ראשונה ובשיעור כזית - 28 סמ"ק ב 4 דקות - יברכו גם ברכה אחרונה ואם כזית לחם אז יברך ברכת המזון עם יעלה ויבוא או רצה ואם שכח אינו חוזר.

הלכות אתרוג-נקודה שחורה

1. באתרוג ישנן נקודות בצבעים שונים שנגרמות מסיבות שונות (ריסוס, רטיבות, חרקים, יציאת מיץ וכד') באופן כללי נאמר ששחורה היא בעייתית (תלוי במיקומה לפי הפירוט בהמשך) וחומה אינה פוסלת בדר"כ.
2. **נקודה שחורה** - פוסלת רק כאשר נראית במבט שטחי (ולא התבוננות) ממרחק של 35 ס"מ מהעין.
3. **קנה אתרוג ולא ראה נקודה שחורה ובבית לאחר התבוננות ראה נקודה שחורה** - האתרוג כשר.
4. האתרוג מורכב מהחלקים הבאים מלמטה למעלה: עוקץ, מושב האתרוג, גוף האתרוג, חוטם, דד (צוואר החיבור בין השושנתא לחוטם), שושנתא (הכתר שעל הדד, מדובר באתרוג עם פיטם)
5. מיקום הנקודות השחורות פוסל לפי הפירוט הבא:
6. **נקודה שחורה על השושנתא** - אינה פוסלת כיון שהשושנתא היא עץ ועץ יכול להיות שחור ואין בכך מיעוט של הדר.
7. **דד בשרי** - ישנם שני סוגי דדים יש שהוא ירוק בשרי חי ויש שהדד התקשה ונהיה כמו עץ יבש - נקודה שחורה על דד בשרי פוסלת אותו כי דין הדד כדין החוטם.
8. **נקודה שחורה על גלד הפיטם** - כאשר הפיטם נופל ומגליד ויש שם נקודה שחורה - היא אינה פוסלת.
9. **נקודה שחורה בחוטם האתרוג** - (מהקו שבו מתחיל ראש האתרוג להיות משופע ועד קצהו) - נקודה שחורה בחלק זה פוסלת את האתרוג שאין בזה הדר.
10. **הצטברות נקודות שחורות קטנות מאוד בדד או בחוטם** - אף במקרה שכל אחת מהן אינה נראית במבט רגיל, כיון שהצטרפותן מבליטה את מראיתן - האתרוג במקרים אלו פסול.
11. **נקודה שחורה על בלעטלך** - ונראית בראיה רגילה - האתרוג פסול.
12. **מושב האתרוג** - נקודות שחורות סביב העוקץ על מושב האתרוג - האתרוג כשר, כיון שאינן נראות ולא נפגע הדרו.
13. **עוקץ** - נקודות שחורות על העוקץ אינן פוסלות כיון שהעוקץ הוא עץ ועץ יכול להשחיר ואין בכך פגם של הדר.

אתרוג - דיני חסר, העוקץ, כדור, בלעטלעך

- 1. חסר** - פסול רק אם נראה לעין כל שחסר ואף אם לא חסר, אך נראה לעין כל כחסר פסול.
- 2. המראה ספק חסר** - כשר.
- 3. אתרוג שנשבר הפיטם ועדיין מחובר** - אם החיבור חלש פסול לדעת כולם ביו"ט ראשון וכשר בשאר ימים, ואם החיבור חזק יש מחלוקת האם כשר אף ביו"ט ראשון.
- 4. נפל העוקץ ויש גומא במקום הנפילה** - פסול ביו"ט ראשון מטעם של חסר (ואין בעיה של הדר כמו בנפילת פיטם)
- 5. עוקץ שנחתך ממנו קצת** - כל זמן שהגומא מלאה בחלק העוקץ הוא כשר ואף מהודר ואפי' אם אין העוקץ בולט מעל הגומא.
- 6. עוקץ רופף** - אם ניתן להחזיק באמצעותו את האתרוג במצב הפוך ולא ייפול - כשר, ואם לאו פסול ביו"ט ראשון.
- 7. עוקץ יבש** - כשר.
- 8. בלעטלך** - מסוגים שונים כולם כשרים - פרט לבולטים ומורגשים מאוד במישוש ידיים (הכוונה: הגובה מורגש לא החיספוס שבכל בלעטלך מורגש) שדינם כנקודה שחורה, אך אם הבלעטלך על הדד כשר ואפי' בלעטלך גבוה ובולט.
- 9. אתרוג מהודר** - מצד זה אלי ואנווהו ראוי כמה שפחות בלעטלך על האתרוג.
- 10. אתרוג עגול ככדור** - פסול.
- 11. עגול ככדור אך לא לגמרי ויש לו פיטם** - כשר. ואם עגול לחלוטין לא יועיל לו הפיטם, ויש חולקין ומכשירים אף עגול לחלוטין עם פיטם.
- 12. אתרוג שאינו עגול לגמרי אלא יש לו בליטה קצת למעלה** - כשר, גם בלי פיטם.

דין מנומר באתרוג

- 1. סוגי מראות באתרוג** - לא כל הצבעים שיש על האתרוג הם בעייתיים, אלא, צבע שחור או לבן - מראות הפוסלים. חום או ירוק ככרתי, אפור, כתום - מראה כשר. אדום - מחלוקת.
- 2. בגוף האתרוג** - כל דברנו לקמן יהיו רק כשאר הנקודות הם לא בחוטם שאז יש דינים אחרים.

3. דין מנומר באתרוג - הוא כאשר ישנם שתי נקודות אשר צבעם שונה מצבע האתרוג כגון נקודות חומות אפורות, שחורות, לבנות וירוקות ככרתי, יש מנומר הפוסל ויש שכשר ויש שנחלקו בו אם פוסל או לא.

4. מראה שטחי - האתרוג פסול רק אם כל אחת מהנקודות נראית בראיה שטחית ללא התבוננות מעמיקה.

5. שתי נקודות אדומות - מחלוקת הפרי מגדים והחיי אדם אם פסול או כשר.

6. שתי נקודות שחורות בגוף האתרוג אחת מעל השנייה - לדעת המשנה ברורה - כשר ולדעת כף החיים-פסול.

7. מנומר במראות הפוסלים - כגון שתי נקודות שחורות או אחת שחורה ואחת לבנה או שתי מקומות שהתקלפו באתרוג ונהפכו לחום (שזהו צבע חום היחיד שפוסל באתרוג) - לכל הדעות במקרים אלו האתרוג פסול.

8. מנומר במראות הפוסלים - האתרוג פסול לדעת המשנה ברורה רק כאשר נקודה אחת נמצאת בצד אחד והשנייה או יותר בצד השני, אך אם שתי הנקודות אחת ליד השנייה האתרוג כשר, וכך ינהגו האשכנזים, ולדעת כף החיים האתרוג פסול אף אם שתי הנקודות סמוכות ונמצאות בצד אחד שכך פסק מרן השו"ע.

9. מראות הכשרים - כגון שתי נקודות חומות, כתומות או אפורות - נחלקו הפוסקים אם פוסל או לא ולמעשה יש להקל והוא כשר אף ביום הראשון, אם כי אתרוג כזה אינו מהודר.

10. מראה אתרוג - כשיש נקודות שהם צבע טבעי לאתרוג, כגון אתרוג צהוב ויש לו שתי נקודות ירוקות או להיפך או שתי בלעטלך (שקורה מאתרוג שהתקלף על העץ והגליד) שהוא עפ"י רוב כשר - כשר גם לדעת הסוברים שאתרוג במראות הכשרים פסול, שכן אין כאן מראה שונה ממראה הטבעי של אתרוג

בדין ניטל הפיטם

היה נקודת הפיטם

1. אתרוג שלא היה לו פיטם - דהיינו שנפל הפיטם על העץ בזמן גידולו - כשר.

2. הפיטם מורכב מדד החלק העליון שיוצא מעל גוף האתרוג ועל הדד יש שושנתא. יש דד שהוא עצי ויש דד שהוא בשרי דהיינו ממש נראה כמו גוף האתרוג.

- 3. נפל הפיטם לגמרי לאחר קטיפתו מהעץ** - אם נפל כולו ונשארה גומא במקום חיבורו - האתרוג פסול לרמ"א מטעם חסר ולמג"א מטעם הדר.
- 4. למעשה באתרוג שנפל כל הפיטם ונשארה גומא** - ספרדים יכולים ליטלו בשאר הימים כיון שאף פסול הדר הוא רק ביו"ט ראשון. אשכנזים - לכתחילה יקחו אתרוג אחר אם אפשר למצוא, ובדיעבד יכולים לברך בשאר ימים, על אתרוג שניטלה פטמתו לגמרי, בתנאי שיצטרף עוד ספק.
- 5. אתרוג שניטל הפיטם לגמרי ביו"ט ראשון** - ביו"ט ראשון יש גם פסול חסר ולכן אף לשו"ע אתרוג כזה פסול, אכן בשעת הדחק כשאין לאף אחד בעיר אתרוג כשר יכול ליטלו ולברך עליו (מ"ב תרמח' ס"ק לג).
- 6. ניטל פיטם והעץ שווה לגומא** - כאשר ניטל הפיטם ואינו בולט כלל מחוץ לגומא המ"ב הביא מחלוקת הט"ז והלבוש וכיון שזה ספק דאורייתא יש לפסוק לחומרא ולכן האתרוג פסול ביו"ט ראשון וכשר בשאר ימי החג ואם אין בעיר אתרוג אחר מותר לברך עליו אף ביו"ט ראשון (חכם צבי).
- 7. ניטל פיטם ונשאר קצת מעל גובה האתרוג** - האתרוג כשר וטוב להחמיר לקחת אתרוג אחר. (מ"ב)
- 8. נפלה השושנתא** - האתרוג כשר וטוב להחמיר לקחת אתרוג שאפילו השושנתא לא נפלה.
- 9. נשבר הפיטם ביו"ט ראשון ועדיין חלק מחובר** - יש להכשיר בשאר ימים מחמת כמה ספקות א. יש מח' האם כשחלק מחובר נחשב כניטל או מחובר ב. לסוברים שפסול מדין חסר כשר בשאר ימים. ג. לסוברים שפסול מדין הדר - יש הסוברים שאין פסול הדר בשאר ימים.

בדין הדס

- 1. שיעור ההדס** - ג' טפחים הנמדדים מהקן התחתון ולא מתחילת הענף ועד סוף העץ ולא סוף העלים.
- 2.** יש לקשור ההדס יותר גבוה מהערבה.
- 3. הדס שנקטמו עליו כשר** - (כלומר נחתכו העלים ונשאר חצי עלה) אך מצווה מן המובחר ליטול הדס שלא נקטמו עליו כלל.
- 4. הדס שנקטם עצו (הענף) באופן שקטימתו נראית לעין** - פסול, במצב זה יכול לקטום ראש הענף (ויקפיד שיישאר שיעור הדס) באופן שהעלים יסתירו את הקטימה וכשר, ואם לא נראית הקטימה במבט שטחי (ממרחק

- 30 ס"מ) כיון שהעלים העליונים מסתירים - כשר.
- 5. הדס משולש** - הדס הכשר הוא הדס משולש כלומר שמכל קן יוצאים שלוש עלים או יותר, אין צורך שיצאו מאותו קו גובה בדיוק, אלא יש להעביר קו דמיוני ולראות האם הקו יפגוש את כול שלושת שורשי העלים ואז כשר, לעיתים ישנה חפיפה בין שני עלים אך בין הנמוך יותר לגבוה יותר אין חפיפה וקן זה נקרא קן שוטה ופסול.
- 6. קן שעלה אחד קצר ואינו מגיע לתחילת הקן הבא** - כשר
- 7. קן שאחד מהעלים קטום** - נידון כקן משולש.
- 8. קן שנשרו שלושת עליו נידון כקן שוטה**
- 9. קן שנשר ממנו עלה אחד** - יש אומרים כיון שרובו נשאר נידון כקן משולש ויש אומרים שנידון כקן שוטה.
- 10. מצווה מן המובחר** ליטול הדס שאורכו ג' טפחים וכל הקנים בו משולשים.
- 11. הדס שאין בו ג' טפחים משולשים** - אך יש בו רוב משולש כשר לכתחילה לברכה. ונסתפקו מהו רוב משולש האם נמדד לפי מספר הקנים או אורך הענף? ולדינא יש להחמיר ביום הראשון שיהא בהדס רוב גם במספר הקנים וגם באורך הענף ובשאר ימים יש להקל ברוב קנים.
- 12. שיעור רוב משולש** - לא צריך להיות ברצף ולא חייב להיות בראש ההדס
- 13. הדסים הנקנים באריזה סגורה** - יש להיזהר ולבדוק אותם ולא להסתמך רק על הכשרות שלעיתים מפספסים ושמים הדס שוטה.
- 14. ענפים היוצאים מבין הקנים** - יש להסירן (שלא כמו בערבה) כיון שמפריעים את הקן להיות חופה את הגבעול. ואם ישנם עלים בודדים היוצאים מבין הקנים אין צריך להסירם.
- 15. הדס שגדלו בו ענבים** - ירוקים כשר ואפילו הם רוב ביחס לעלים, אדומים או שחורים - פסול אם הם רוב וימעט את הענבים אך לא ביו"ט או בשבת.
- 16. הדס שעליו אינם צמודים לענף** - אלא נפתחים והענף נראה ולא מחופה - כשר ויש מהדרים שהענף מכוסה.
- 17. הדס יבש** - פסול כול שבעה, ויבש שפסול זה בהתקיים שני התנאים א. הלבינו פניו (וה"ה אם נהייה חום וכל שכלה מראה ירקותו דינו כהלבינו פניו)

- ב. נפרך בציפורן - אם התקיים רק אחד משני התנאים כשר.
- 18. הדס יבש שפוסל** - רק אם יבשו רוב עליו ברוב כול עלה ועלה
- 19. הדס כמוש** - כשר ובלבד שלא כמשו העלים באופן שהם נוטים כלפי מטה.
- 20. קטימה הפוסלת בהדס** - היא בענף ולא בעלים העליונים.
- 21. הדס שעליו נאכלו ע"י ציפורים** - כל זמן שרוב העלה קיים אין בו חיסרון ומצטרף למנין ג' טפחים ואם הרבה אכולים יש חיסרון של זה אלי ואנווהו.
- 22. הדס שעליו משונים** - הקן שיצא בו עלה משונה במיוחד בטל ממנין ג' טפחים.
- 23. הדס שקיבל מכות** - ויצא מהעלים מיץ שהכתים אותם בכתמים חומים - כשרים לכתחילה.
- 24. הדס שקצות עליו נשרפו בשמש** - כשר
- 25. הדס שנדלדל ראשו או עליו כלפי מטה** - פסול.
- 26. הדס שעליו קצרים ואינם מגיעים לתחילת הקן הבא** - יש מחלוקת בו.

בדין ערבה

- 1. סימני הערבה הם שלושה** - קנה אדום, עלה ארוך וצר, סביב העלה חלק ללא פגימות
- 2. ענף ירוק** - ערבה שהענף שלה ירוק כשרה.
- 3. ערבה שסביב העלה שלה ישנם פגימות קטנות** כשרה
- 4. ערבה שיש בה נגיעות** (מין כתמים וכד') כשרה - אך יש בה חיסרון של זה אלי ואנווהו.
- 5. ערבה שיש בראשה כמין פרח** - כשרה.
- 6. ערבה שנאכלו עליה** - אם נשאר רוב מכל עלה ועלה כשרה
- 7. שיעור הערבה** - ג' טפחים הנמדדים מתחילת העץ לפני העלה הכי תחתון של הערבה (מהמקום בו היה עלה לפני שנשר, אך לא מתחילת הענף שלעיתים הוא ארוך מאוד וחשוף לגמרי מעלים שנפלו) ועד סוף הענף.
- 8. מצווה מן המובחר** - להחליף ערבה כול יום.
- 9. ערבה יבשה** - פסולה כול שבעה, ויבשה שפסולה זה בהתקיים שני התנאים א. הלביו פניה (וה"ה אם נהייתה חומה וכל שכלה מראה ירקוטה דינה כהלביו פניה) ב. נפרכת בציפורן - אם התקיים רק אחד משני התנאים כשרה.

10. **ערבה יבשה שפוסלת** - רק אם יבשו רוב עליה ברוב כול עלה ועלה.
11. **ערבה כמושה** - כשרה ובלבד שלא כמשו העלים באופן שהם נוטים כלפי מטה.
12. **קטימה הפוסלת בערבה** - היא בענף ולא בעלים העליונים.
13. **ענפים היוצאים מהערבה** - אין צריך לקטום אותם.
14. **ערבה שנשרו רוב עליה** - פסולה ויש לספור ממש כדי לדון ומ"מ אף אם נשרו מיעוט העלים ראוי להחליף כיון שערבות מצויות.
15. **ערבה שראשה אינו כפוף כלפי מטה** אלא בצורת שכיבה (אות ו') - כשרה לכל הדעות.
16. **ערבה שראשה כפוף כלפי מטה** - הינה ערבה כשרה לרוב הדעות ויכול לברך עליה כיון שכך דרך גידולה ויש מי שפוסל.
17. **ערבה שרוב עליה כפופים כלפי מטה** - אם יש ערבות אחרות לכתחילה לא יקח ערבה כזו ואם אין יכול לברך עליה.

דיני תיומת הלולב.

1. **תיומת** - עלי הלולב גדלים באופן שכל שני עלים מחוברים זה לזה בגבם - הגב המחובר שני עלים נקרא תיומת.
2. **טעם פסול, אם נחלקה התיומת** - נחלקו האם הפסול מדין הדר או מדין חסר.
3. **מחלוקת שו"ע ורמ"א** - לדעת השו"ע אנו מסתכלים על כל תיומות הלולב ולדעת הרמ"א רק על התיומת האמצעית.
4. **לולב שתיומתו האמצעית נחלקה ברובה** - פסול ביו"ט ראשון וכשר בשאר ימים. וגם הנוהגים כשו"ע צריכים להקפיד על התיומת האמצעית שלא תחלק ברובה (כף החיים).
5. **מצווה מן המובחר בנחלקה התיומת האמצעית** - שלוש שיטות א. לא נחלקה כלל-רמ"א ב. נחלקה עד טפח-עדיין מצווה מן המובחר. ט"ז. ג. כל עוד שלא נחלק העלה העליון עד רובו - נחשב מצווה מן המובחר. הגר"א
6. **לולב שנחלקה התיומת במיעוטה** - יכול להדביקה כדי שלא תיפתח עוד.
7. **נחלקה התיומת בשאר ימי החג** - אפי' רובו או כולו-כשר לכתחילה לברכה.

8. **לולב בעל שתי תיומות אמצעיות** - יש דין נחלקה התיומת לכל אחד מהעלים האמצעיים ואם אחד מהם נחלק ברובו - הלולב פסול.
9. **לולב שעלהו האמצעי בודד ולא כפול** - פסול וכן אם שאר העלים גדלו באופן כזה שהם בודדים אף שהתיומת האמצעית כפולה הלולב פסול.
10. **לולב שבתיומתו האמצעית יש הפרשי גובה בין שני העלים** - אם ניכר ההפרש עד 2 מ"מ אין ראוי ליטלו לכתחילה שהחמירו בראש הלולב כמו בראש האתרוג. אך פסול הוא רק אם יש הפרשי גובה של רובו ואם עובר את חצי אורך העלה הגבוה כשר.
11. **לולב שתיומתו האמצעית נמוכה משאר העלים** - כשר ואף מהודר.

דיני לולב - הימנק וכפוף

1. **הימנק הפוסל** - הוא כל שהתיומת האמצעית מתפצלת בראשו ואחד העלים או שניהם נוטים לצד ואפי' במקצת - פסול אם עלי התיומת פתוחים ואפי' ניכרת פתיחתם אך לא פונים לצד- אין זה הימנק ולולב זה נידון כלולב שתיומתו נפתחה שיש בו דעות שונות.
2. **הימנק שנראה העלה נוטה לצד** - אך אם ינסו לסגור ולהצמיד שני העלים יסגרו, וכן בנענועים יסגרו ויגעו זה בזה שני עלי התיומת - לולב זה כשר.
3. **לולב שכלה בשתי תיומות** - יש בכל אחת מהתיומות דין הימנק, אך אם כל אחת מהתיומות נוטה, אין בעיה של הימנק שכן כל בעיית הימנק היא רק בתיומת האמצעית ולא בין תיומות ודבר זה שכיח מאוד שיש הימנק בין שתי תיומות וכשר..
4. **הימנק בקוצים שעל התיומת** - אינו הימנק וכשר.
5. **הימנק קטן מאוד** - החזו"א אמר עליו שכשר.
6. **הימנק בעלה שליד התיומת האמצעית** - לכתחילה יש לפסול
7. **לולב עקום** - לצדדים ולפניו פסול אך לאחריו כשר שהרבה לולבים רגילים כך לגדול.
8. **מהו לאחוריו שכשר** - שם הלולב כשהשדרה מולו אם יש עיקום כלפי פניו של האדם זה נקרא לאחוריו וכשר. ואם לצד השני זה נקרא לפניו - ופסול.
9. **שיעור העיקום** - לולב שהתעקם קצת כשר ויראהו כדרך גידולו-

עומד- מולו מס' שניות ואם נראה ישר - אז ישר! ואם מסתפק - גם נחשב ישר וכשר!

10. לולב שתיומתו האמצעית מסתיימת בזגזוג - כשר

11. כפוף - לולב שתיומתו האמצעית התעגלה והתכופפה כלפי פנים
יש בו מח', הרא"ש אומר שהוא מהודר והר"ן פוסלו - מי שיש לו מנהג

לקחתו יקח ומי שלא שלכתחילה לא יקח לולב כזה.

12. התקפל כאות ו' - כשר.

מקצת דיני לולב

1. שיעור הלולב - הוא 4 טפחים 32 ס"מ או 38.4 ס"מ לדעת

החזו"א-שיעור זה מודדים רק בשדרת הלולב, ובחלק התחתון יש למדוד מעיקרו של העלה הגבוה שביניהם.

2. לולב שיבשו רוב עליו - ורוב עלה ועלה - פסול גם אם התיומת האמצעית לחה. פסול יבש הוא בכל ימי החג

3. יובש בתיומת - לולב שתיומתו האמצעית התייבשה כלשהוא בקצה ונראה בראיה שטחית - פסול לדעת הר"ן והריטב"א.

4. רוב התיומת התייבשה - נחלקו החזו"א והמשנ"ב אם לדעת הראב"ד לולב זה פסול.

5. לולב שיבשו קצות עליו מחמת השמש - נחלקו החזו"א וריב חיים מברסק אם פסול כלולב יבש או לא.

6. לולב שנקטם ראש התיומת האמצעית - לכתחילה לא יברך עליו אף לדעת השו"ע, אך בדיעבד לא ברך ברכה לבטלה אף לנוהגים כרמ"א

7. כיצד בודקים? כיון שנקטם ראשו הוא פסול הדר וכל פסולי הדר נבדקים בראיה שטחית, כך יש לבדוקו ואם בראיה סבירה לא ניכרת הקטימה הלולב כשר.

8. קוץ - שצומח לעיתים בראש העלה אין לו דין עלה כלל. ואם נקטם הקוץ אין בעיה.

9. לולב שמסתיים בשתי תיומות ונקטם ראשו של אחת מהן - לכתחילה אין ליטלו ובדיעבד כשר.

10. לולב שמסתיים בתיומת אחת והיא נשברה ועדיין מעורה במקצת - הלולב כשר.

החלום של יוסי וארבעת המינים

סיפור ילדים לחג הסוכות

יוסי ודני היו חברים בבניין 8 בתל אביב, שניהם למדו בכיתה ב' בבית ספר ממלכתי דתי אהבת ישראל, לכולם היתה כיפה סרוגה ובבניין שלהם גרו עוד הרבה משפחות, היו ילדים שלמדו בבית ספר אור התורה - בית ספר חרדי והיה ילד אחד בבניין שלמד בבית ספר חילוני לילד קראו רון, המשפחה שלו, לא היתה דתית ושלחה אותו לבית ספר חילוני.

את רוב המשחקים של הילדים בבניין ארגן יוסי, תופסת צבעים, מחבואים, כדורגל, כדורסל, טניס שולחן, יוסי שיתף את כל ילדי הבניין במשחקים, הילדים מאהבת ישראל והילדים מאור התורה, אבל אף פעם הוא לא שיתף את רון הילד הלא דתי.

יום אחד קבעו משחק כדורגל בשעה 16:00, הגיעו רק 9 ילדים למגרש, האמת שהיו 10 ילדים, אך אחד מהם היה רון. אבל רון עמד בצד כי אף פעם לא שיתפו אותו והוא כבר רגיל שהוא לא משחק אלא רק צופה, עומד בצד ורואה, ואז מחלקים כוחות ורואים שיש בקבוצה אחת חמישה ובשנייה ארבעה, אז דני אומר ליוסי: "בו נצרך את רון ויהיה חמישה חמישה, כוחות שווים", ויוסי אומר: "מה פתאום, רון חילוני ולא משחקים אתו ולא משתפים אותו", דני אומר ליוסי: "הוא ילד והוא גר בבניין שלנו והוא שכן שלנו וזה לא יפה, תראה איך הוא עומד בצד ונעלב", ויוסי מתעקש ואומר: "לא משתפים אותו וזהו, אני ארגנתי את המשחק ואני קובע" וכך הם משחקים ארבעה מול חמישה, אך במשחק הזה קרא דבר מאוד מוזר, למרות שיוסי היה שחקן כדורגל מעולה ותמיד הקבוצה שלו ניצחה, באותו יום הקבוצה שלו הפסידה 0-4 למרות שבקבוצה שלו היו 5 שחקנים, שבע פעמים הוא התקרב לשער וכמעט הכניס גול, אך משה השוער, תמיד הצליח לעצור אותו.

יוסי הלך מאוד מאוכזב לבית, בלילה הוא חלם על המשחק ובחלום כל פעם שהוא התקרב לשער לבעוט גול ולא הצליח להכניס גול, מי עמד בשער? רון הילד החילוני. למרות שמה היה השוער במשחק האמתי, אבל בחלום רון היה השוער.

את החלום הזה יוסי חלם שלוש פעמים וכבר הגיע חג סוכות, יוסי הלך עם אבא שלו לשוק ארבעת המינים, קנה אתרוג מהודר, לולב, ערבות

והדסים, את שלושת המינים אגד וקשר יפה יפה ובליל סוכות ישן עם אבא בסוכה, ובלילה בסוכה שוב חלם חלום, על המשחק כדורגל שבו הפסיד 4-0 והשוער בחלום היה רון. יוסי התעורר באמצע הלילה בסוכה בבהלה, תמיד הוא התעורר כשחלם את החלום וחזר לישון אבל הפעם מי ישן לידו? אבא, ואבא גם התעורר, הוא חשב שנכנס חתול או עכבר לסוכה ומיד נלחץ וקפץ ועלה על השולחן ושאל את יוסי מה קרה? יוסי אמר לאבא שחלם חלום, אבא נרגע וירד מהשולחן, יוסי סיפר לאבא את החלום, אבא לא הכיר את הסיפור במגרש, אבל אמר ליוסי שבבוקר לאחר התפילה הם ילכו לרב וישאלו אותו מה לעשות עם החלום הזה שתמיד חוזר.

בבוקר הלכו לבית הכנסת עם ארבעת המינים וכשהגיע זמן נטילת לולב, יוסי החזיק ביד אחת את הלולב הקשור עם ההדס והערבות וביד השנייה את האתרוג ולא הצמיד אותם ולא קרב אותם, הרב שעמד ליד יוסי וראה שכך יוסי אוחז את ארבעת המינים, ניגש ליוסי ובעדינות תפס לו את שני הידיים והצמיד אותם זו לזו כך שהאתרוג יגע בשאר המינים ואמר ליוסי: "ארבעת המינים זה כול סוגי היהודים בעם ישראל וכשרוצים לברך ולהלל את ד', צריך שכולם יהיו ביחד, יגעו זה בזה, אם הם לא ביחד ולא קרובים ונוגעים אחד בשני, אז ד' לא שמח ואי אפשר לברך אותו" ולאחר מכן הרב חזר למקום.

ופתאום יוסי הבין הכל, פתאום יוסי הבין את החלום שחזר כל הזמן, למה רון היה בשער ובלם כל גול שלו, למה הוא הפסיד 4-0, הוא הבין את הטעות שלו שלא לשתף את רון במשחק הכדורגל ובשאר המשחקים ששיחקו בשכונה למרות שרון היה שכן שלהם, הוא הבין שלמרות שרון לא דתי, צריך לאהוב אותו ולשתף אותו במשחקים, והוא הבין שזה מה שד' רצה ללמד אותו בכך שפעם ראשונה הקבוצה שלו הפסידה במשחק 4-0, בזה שפעם ראשונה הוא לא הצליח להכניס אף גול וכיון שהוא לא הבין בסוף המשחק, אז ד' סידר לו חלום שחזר וחזר שוב ושוב ובחלום השוער היה רון כדי שיוסי יבין שעד שרון לא יהיה חלק מחבורת הילדים בבניין 8, יוסי לא יצליח להכניס שום גול, כי אי אפשר להצליח אם לא כולם חברים ואי אפשר לברך את ד', אם בלב, לא כל עם ישראל ביחד.

הנסיך שקלקל ותיקן

סיפור ילדים לחג סוכות

מלך גדול וחשוב ולו בן בכור יחיד ומיוחד שאותו מאוד מאוד אהב, כשגדל הילד בתוך הארמון היו שני חדרים שהיו תמיד סגורים מפני הילד. הנסיך בן המלך, מאוד רצה להיכנס אליהם אבל אביו אמר לו שלא עכשיו ויגיע היום ויכנס אל אחד מהחדרים, והנה לאחר שלוש עשרה שנים כשבן המלך גדל והגיע לגיל 13, לקח המלך את בנו בארמון לאחד מהחדרים המיוחדים, הנסיך היה מלא התרגשות וצפייה, אביו המלך הוציא מפתח מיוחד ופתח את דלת החדר, ואז נגלה לעיני הנסיך, חדר מיוחד ויפה, גדול ומקסים, חלונות גדולים עם וילונות מקסימים. בחדר עפו להם ציפורים צבעוניות ויפות שצייצו מנגינה מאוד מאוד מיוחדת, הקירות היו צבועים בצבעים מאוד יפים ומיוחדים, תכלת וירוק וחום אדמה מאוד מיוחד, על התקרה היו מנורות מאוד מאוד מיוחדות שהאירו את החדר באור מיוחד, הריהוט שבחדר היה מאוד מיוחד ויפה. הנסיך בן המלך, לא הפסיק להתפעל ולהתרגש מכל מה שראה בחדר ואז אמר לו אביו את המילים הבאות: החדר המיוחד הזה מעתה יהיה החדר שלך, מעתה יהיה החדר הזה בשבילך, תוכל לשבת בו וללמוד תורה ולקיים מצוות אבל מדבר אחד תיזהר שלא תהרוס ותקלקל את החדר, תיזהר שלא תלכלך את החדר תיזהר לשמור על כל הדברים הטובים והיפים שיש בחדר הזה, בעוד שנה אני אגיע לבקר אותך בחדר ואראה האם החדר נישאר יפה, מסודר ונקי, מטופח ומקסים כפי שהיה ואם באמת החדר יהיה יפה כפי שהוא כעת, אקח אותך לחדר השני שהוא עוד יותר מיוחד ואתן לך לשבת בו שבעה ימים שלמים.

הילד, בן המלך, הנסיך, עדיין היה מלא התפעלות מהחדר שנתן לו אביו המלך כעת ופתאום שמע שבעוד שנה יוכל גם להיכנס לחדר השני ושהוא עוד יותר מיוחד מהחדר הזה, הוא כל כך שמח ואמר לאביו: "בוודאי אבא, בוודאי אדוני המלך אשמור על החדר ואטפח ואנקה אותו כל יום"

אביו יצא והנסיך נישאר בחדר, בימים הראשונים הנסיך עוד שמר על הבטחתו לאביו ושמר מאוד על החדר, ניקה אותו, ניקה וצחצח את המנורות ואת הרהיטים, הבריק את החלונות, ניער מאבק את הוילונות,

אבל לאחר כמה ימים כשבן המלך אכל לדוגמא את ארוחת הצהריים שלו בחדר, הוא לא ממש ניקה את השולחן והמפהוכך הלך והצטבר לכלוך על השולחן, בהמשך הוא החל לשחק כדורגל בחדר ותוך כדי משחק הוא כיער את הקירות שהפכו אט אט למלוכלכים וצבעם המבריק והיפה הלך ונעלם, החלונות בחלקם נשברו, הוא

אכל ממתקים ולכלך את רצפת העץ היפה והמבריקה ולא טאטא בכלל את החדר וכך נערמה על הרצפה ערמת אבק וחול ולכלוך, הציפורים הצבעוניות שהיו בחדר ותמיד צפצפו נעימה ונגינה מאוד ערבה ומיוחדת כבר הפסיקו לעוף ולצפצף הם ישבו להם על אחת המנורות והיו עצובות רוב היום וכך, ילדים, כבר עברה לה שנה שלמה ובוקר אחד הנסיך שעדיין שוכב על המיטה בשעה מאוחרת בבוקר, שומע קול צעדים במסדרון והקול הזה מוכר לו, זהו קול הצעדים של אביו המלך הולך ומתקרב לחדר שלו, הנסיך נזכר בדברי אביו שאמר לו שבעוד שנה יבוא לבקרו ולראות האם וכיצד שמר על החדר המיוחד שאביו המלך נתן לו, הנסיך נזכר בדברי אביו שאמר לו שאם ישמור על החדר, ייתן לו אביו להיכנס לחדר השני שהוא יותר מיוחד ומקסים לשבעה ימים והוא מתבונן על החדר שלו ונזכר כיצד היה נראה החדר לפני שנה כשאביו פתח את החדר במפתח נחושת גדול ויפה וכיצד החדר נראה כעת ואז הנסיך נתן צעקה גדולה ומרה: אוייייי

ובדיוק באותו רגע אביו המלך פתח את החדר וראה כיצד החדר נראה מכוער ומלוכלך, ראה את החלונות השבורים את הרצפה המלוכלכת, את הרהיטים המאובקים ואת הציפורים העצובות ואביו פנה אליו בקול שקט וכואב ואמר לו "בני - אוייייי מה עשית?"

הנסיך חשב שהמלך יעיף אותו מיד מהחדר ויעניש אותו ויצעק עליו בקול גדול מאוד, אבל המלך פנה אל הנסיך ואמר לו את המילים הבאות: אני נותן לך כעת 40 יום לתקן את החדר ואם תצליח בארבעים הימים הללו לתקן את החדר ולהחזיר אותו למצב שהיה אני אתן לך להישאר בחדר הנסיך שאל את המלך ומה לגבי החדר השני יותר מיוחד והיותר מקסים,

האם אוכל להיכנס גם אליו ולראות אותו ולהיות בו שבעה ימים? אמר לו אביו המלך - אם אכן תתקן היטב היטב את החדר, תנקה ותצחצח אותו, תבריק את כל המנורות והציפורים יחזרו לעוף ולציץ בנעימה עדינה ויפה, לא רק שאתן לך להישאר בחדרך אלא גם אתן לך להיכנס לחדר השני יותר מיוחד ולהיות שם שבעה ימים המלך יצא מהחדר, ובן המלך ישב ובכה על מיטתו, הצטער על שאכזב את אביו המלך, הצטער שלא קיים את הבטחתו לאביו וכעת החליט שיעמוד בהבטחתו ובכל ארבעים הימים שהמלך נתן לו יבריק ויצחצח וינקה את החדר ויעשה אותו עוד יותר נקי ויפה ממה שהחדר היה וכך החל בן המלך לשטוף את החדר, לנקות את האבק מהמנורות להחליף את החלונות השבורים, לנקות את הרהיטים ופתאום באחד הימים מתוך אותם ארבעים יום החלו הציפורים לעוף, הנסיך המשיך לנקות וצחצח. בלילות כשהיה עולה על מיטתו, היה שוב נזכר ומצטער צער גדול כיצד פגע באביו המלך כיצד לא קיים את הבטחתו, כיצד היה כפוי טובה שלמרות כל הטוב שנתן לו המלך הוא לא שמר עליו הרס ולכלך את כל החדר המיוחד, לפעמים מרוב צער הוא גם היה בוכה. בכל בוקר התעורר מוקדם להתחיל ולהמשיך לנקות ולהבריק לצחצח ולכבס את הוילונות והשטיחים והימים הולכים ומתקדמים, החדר הולך ונעשה יפה מיום ליום, הציפורים לא רק חזרו לעוף אלא גם לשיר ולזמר ולצפצף בקול יפה ומיוחד בדיוק באותו קול שהיה להם באותו יום שנכנס לחדר בפעם הראשונה והנה הגיע יום הארבעים, ביום זה קם בן המלך מוקדם והמתין לשמוע את צעדי אביו המתקרבים אל חדרו ואכן אביו הגיע, פתח את החדר וראה כמה החדר חזר להיות מבריק הקירות הצבועים נקיים ומבריקים, הריהוט נקי מאבק, הוילונות נקיים, השטיחים והחלונות מצוחצחים.

המלך לא דיבר, רק לקח את ידו של הנסיך בידו ויצא אתו מחדרו והלך אתו אל החדר השני, הוציא מפתח נוסף, פתח את החדר השני שהיה באמת הרבה יותר מיוחד ואמר לנסיך: "כל הכבוד שב בחדר זה שבעה ימים ובחדר זה אהיה אני קרוב אליך הרבה יותר" בן המלך הנסיך שמח מאוד מאוד כל אותם שבעה ימים שהיה בחדר שלו, הוא כמובן הקפיד מאוד על שמירת החדר המיוחד לא לכלך אותו אלא אדרבא הבריק

אותו עוד יותר ועוד יותר ממה שהיה אבל כיון שאביו המלך מידי פעם בא וביקר את בן המלך בחדר המיוחד, בן המלך הנסיך שמח בעיקר על שזכה להיות בחדר זה מאוד קרוב לאביו, מאוד לידו, מאוד במחיצתו. אבל זה לא סוף הסיפור כשעמדו להסתיים אותם שבעה ימים, ובן המלך עמד לחזור לחדרו המיוחד והנקי, המבריק והמצוחצח, פתאום פנה אליו המלך שישב עמו בחדר השני ואמר לו, האם היה לך טוב בכל הימים הללו? אמר לו בן המלך, הנסיך: "היה לי הכי טוב שבעולם הכי נהדר שבעולם, מעולם לא היתה לי הרגשה כה מיוחדת וטובה, היא היתה בארבעים הימים שנתת לי והיה היתה בכל הימים הללו שהיית איתי בחדר זה, שהיית קרוב אלי ואני קרוב אליך", אמר לו המלך: "דע לך שגם לי היה טוב מאוד בימים אלו וכעת שאתה עומד לחזור לחדרך קשה לי מאוד מאוד להיפרד ממך, אבקש ממך בני בכורי היקר והצח שתישאר עמי עוד יום אחד, עוד יום אחד שבו נהיה קרובים ודבוקים חבוקים וקשורים ולאחר יום זה כשתלך לחדרך תמיד תזכור את אותה הרגשה מיוחדת של קרבה ודבקות ותמיד תשאף אליה בכל השנה הבאה עליך לטובה."

הסיפור הזה ילדים הינו משל והנמשל שלו הוא שהחדר הראשון המיוחד הוא העולם שבו נמצא האדם, עולם מלא טוב ויופי, אבל הכול תלוי בשמירה של האדם על עולמו, בשמירת התורה והמצוות, והאדם לפעמים נכשל וחוטא ואז הוא מלכלך את נפשו, את העולם שבו הוא חי ואז מגיעים ימי סוף השנה וד' נותן לאדם את חודש הרחמים והסליחות נותן לאדם את עשרת ימי התשובה, נותן לאדם את הכוח לתקן, לנקות,

לכבס, לצחצח ולהבריק את נפשו ועולמו מחדש וכשהאדם זוכה ועושה עבודה זו במשך כל חודש אלול וכל עשרת הימים הראשונים של השנה עשרת ימי התשובה, ד' כעת מכניס אותו לחדר מאוד מיוחד, לסוכה להיות בצלו, בקרבתו ולשמוח לפניו וזהו האושר הגדול ביותר לאדם.

לקט דינים בגדרי חיוב ישיבה בסוכה

- 1. קידוש** - בליל יו"ט ראשון - יקס"ז = יין, קידוש, ליישב בסוכה, שהחיינו.
- 2. מצוות ישיבה בסוכה כוללת** - אכילה, שתייה, שינה, טיול, לימוד, הכנסת אורחים וכו'.
- 3. כוונה** - בברכת ליישב בסוכה יש לכוון שהיא זכר ליציאת מצרים ולענני הכבוד שהקיפו את אבותינו.
- 4. ליל יו"ט ראשון** - אכילת כזית פת בסוכה בליל יו"ט ראשון חובה.
- 5. שכח יעלה ויבוא בברכת המזון בליל יו"ט של סוכות** - אם לא אמר שם ד' ישלים, ואם אמר שם ד' יסיים ויברך "ברוך אתה ד אלוהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל באהבה לששון ולשמחה את יום חג הסוכות הזה ברוך אתה ד' מקדש ישראל והזמנים" ואם שכח והתחיל ברכת הטוב והמטיב - חוזר לראש הברכה הראשונה.
- 6. כשמברך ליישב בסוכה יכוון על כל אכילותיו**, ישיבתו ושנתו וכו' בסוכה, עד הפעם הבאה שיברך.
- 7. המוציא או ליישב בסוכה** - מה קודם למעשה? האשכנזים מקדימים ברכת המוציא. לדעת הבא"ח יש לברך כל יום ליישב בסוכה לפני המוציא כיון שהכניסה לסוכה קדמה לאכילה וכן פסקו הרב מרדכי אליהו זצ"ל והרב עובדיה יוסף זצ"ל, אך הרב משאש זצ"ל פסק שיקדים המוציא לברכת ליישב בסוכה - כמו האשכנזים למעשה.
- 8. יעמוד לפני ברכת ליישב או יכול לשבת?** האשכנזים נוהגים לברך לאחר שכבר ישבו. דעת הבא"ח יעמוד לפני ברכת ליישב בסוכה ואח"כ יישב ויברך המוציא, ולדעת הרב משאש זצ"ל יכול לברך בישיבה כמו האשכנזים, שמברך לאחר שכבר התיישב.
- 9. לימוד תורה בסוכה** - עדיף שילמד בסוכה, אך אם קשה לו להתרכז בתנאי הסוכה - יכול ללמוד לא בסוכה.
- 10. לינה בסוכה** - זוג בשנה הראשונה לנישואין שלאישה יש עגמת נפש שישנה לבד בביתה ובעלה בסוכה ולעיתים במקומותינו אולי גם חוששת, יכול הבעל מדין ושימח את אשתו לישון בבית גם אם הם בעת של רחוק מחבק. שו"ת דבר חברון.
- 11. מצוות עונה בחג הסוכות** - אם הגיע ליל טבילה, או זמן עונתה - לא יבטל מצוות עונה וישמש בבית ולאחר מכן יוכל להמשיך לישון בבית

לפחות עד עלות השחר ויכול להקל להמשיך שנתו עד שיתעורר משינה זו אף לאחר עלות השחר.

מתי חייבים לאכול בסוכה ומתי חייבים לברך ליישב בסוכה?

- 1. כלל -** לא תמיד כשחייב בסוכה חייב גם בברכת ליישב בסוכה. וע"כ בסעיפים הבאים בתחילה נתייחס לשאלה האם חייב בסוכה ואח"כ האם חייב בברכת ליישב בסוכה.
- 2. אכילת עראי מחוץ לסוכה מותרת -** וע"כ מותר לאכול מזונות פחות מכביצה ומאכלים אחרים מחוץ לסוכה, אם קובע על מזונות כגון שאוכל 224 גרם חייב בסוכה לכל הדעות.
- 3. פת פחות מכביצה -** (שהוא 54 או 45 סמ"ק) - יכול לאכול מחוץ לסוכה, מעבר לכך - חייב בסוכה.
- 4. כזית פת ועוד מאכלים -** אשכנזים - יש מהם הסוברים שאם אוכל רק כזית פת אך מצרף לכך מאכלים נוספים וקובע סעודתו עליהם חייב בסוכה וחייב לברך ליישב בסוכה. אך הספרדים ושאר האשכנזים - לא מחייבים לאכול בסוכה במקרה זה כל זמן שאין לו שיעור פת כביצה.
- 5. מזונות -** מכל סוגיהם-מעיקר הדין צריך סוכה רק כשקובע סעודתו עליהם - וכך פסק הגר"מ אליהו זצ"ל, אך האשכנזים וחלק מהספרדים נהגו שהאוכל מזונות יותר מכביצה חייב בסוכה, אף אם לא קבע עליהם.
- 6. שאר מאכלים כגון בשר ירקות וכו' -** יכול לאכול כמה שרוצה מחוץ לסוכה, ואף אם קובע סעודתו עליהם, אך יש אשכנזים שמחמירים במקרה שקובע עליהם כגון שאוכל בשר ותפו"א וכו' - וכתבו שנכון להחמיר ולאכול בסוכה, אך לא יברך ליישב בסוכה. ולדעת הרב דב ליאור שליט"א, יש לברך ליישב בסוכה כשאוכל סעודה מלאה ודשנה אף ללא פת.
- 7. יין כשקובע עליו או שאר משקאות חשובים כגון שיכר, בירה, ליקר וכד' -** מעיקר הדין לא חייב בסוכה, וכן נוהגים הספרדים, אך יש אשכנזים המחמירים בכך וסוברים שיין חייב בסוכה כשקובע עצמו לכך, אך גם לדעתם לא יברך ליישב בסוכה.
- 8. חיוב ברכת ליישב בסוכה בפת -** כשאוכל פת יותר מכביצה, ובליילה הראשון אף יותר מכזית - חייב לברך ליישב בסוכה.

- 9. חיוב ברכת ליישב בסוכה במזונות** - האשכנזים נוהגים לברך ליישב בסוכה אם אוכל מזונות יותר מכביצה, ויקפידו ליישב בסוכה זמן מה לאחר האכילה, והספרדים רק כאשר אכל שיעור יותר מג' או ד' ביצים (יותר מ 168 או 224 גרם - מחלוקת הרב עובדיה זצ"ל והרב מרדכי אליהו זצ"ל).
- 10. תבשיל מחמשת מיני דגן כגון קוסקוס איטריות וכד'** - אשכנזים אם קובע עליו מברך ליישב בסוכה וכן נהגו חלק מהספרדים, ויש מהספרדים הסבורים שאף בתבשיל יש צורך בשיעור קביעות סעודה ג' ביצים וכך דעת הרב עובדיה יוסף זצ"ל.
- 11. המנהג לברך ליישב בסוכה רק בשעת אכילה** - כך כתבו מרן והרמ"א ואף אם הסיח דעתו ויצא ממנה יציאה גמורה לא חוזר ומברך.
- 12. שכח לברך ליישב בסוכה** - אם עדיין לא ברך ברכת המזון - יברך ליישב בסוכה ויאכל מעט ואף פחות מכביצה.
- 13. אם כבר בירך ברכת המזון** - לדעת המ"א והמשנ"ב יכול לברך ליישב בסוכה על הישיבה וכך בערוך השולחן כי סומכים על הפוסקים הסוברים שכל פעם שנכנס לסוכה צריך לברך ליישב בסוכה גם אם לא מתכוון לאכול או לישון, ולדעת כף החיים לא יברך על הישיבה.

בדין פטור חולה ומצטער מסוכה

- 1. תינוק** - אב שצריך לטפל בבנו התינוק במשך הלילה ואינו יכול לשמוע את בכיו מתוך הסוכה, פטור משינה בסוכה מדין חולים ומשמשיהם פטורים מן הסוכה.
- 2. יתושים** - במקרה שישנם יתושים, זבובים ושאר מזיקים בסוכה שמפריעים לאדם בשנתו ובשהייתו - אזי פטור מן הסוכה.
- 3. צער מחמת חוסר מקום** - במקרה שבאים אורחים ושוהים בסוכה והאדם חש שקשה לו להיות שם ואי אפשר לבקש מהם לצאת - פטור מן הסוכה בשעה זו.
- 4. לכתחילה יש לעשות סוכה באופן שהיא ראויה לשינה ולאכילה** דהיינו שאין גורמים שמפריעים פעולות אלו כגון בעלי חיים מזיקים ומציקים או גנבים או ריחות רעים.
- 5. בדיעבד** - עשה סוכה במקום שמצטער בה - כגון שבנה סוכתו במקום שיש בו הרבה יתושים או ריח רע, לרמ"א אינו יוצא ידי חובה בסוכה זו

אפילו בדברים שאינו מצטער בהם כגון באכילה, והחכם צבי מתיר בדיעבד את הסוכה באכילה כיון שאינו מצטער בעת אכילתו ובשער הציון כתב שיש מאוד לחוש לדעת הרמ"א ובביה"ל כתב שהמקל יש לו על מי שיסמוך.

6. השארת שולחן בסוכה בעת השינה - יש שנהגו

להשאיר השולחן אכילה בסוכה בעת השינה כדי שתהיה הסוכה ראויה לאכילה בעת השינה, אך מעיקר הדין אין קפידא בדבר ובמקרה שחסרים מקומות שינה בסוכה - יש להוציא השולחן, כדי לאפשר לעוד אנשים לישון בסוכה ויש שנהגו במקרים אלו להשאיר בסוכה שולחן קטן מאוד.

7. גדר מצטער בה - נקבע על פי רוב בני אדם דהיינו אם בנה סוכה שרוב בני אדם יכולים לישון ולאכול בה ואינם חוששים, היא כשרה למרות שיש כאלו שמפחדים מגנבים וכד'.

8. חיוב ללכת לסוכת חברו - במקרה שאינו יכול לאכול ולישון בסוכתו כגון שכבה האור בשבת, אינו חייב ללכת לסוכת חברו ולאכול שם שכן מציאות זו היא בגדר מצטער שפטור מן הסוכה ואם מדובר בחבר שבשאר ימות השנה הולך אצלו לאכול ולישון - אז איננו בגדר מצטער וחייב ללכת לסוכת חברו ואם משער שחברו לא יקבלו בסבר פנים יפות כגון שהמקום בסוכה קטן ויש לחברו אורחים וכד' - נחשב בגדר מצטער ופטור מללכת לסוכת חברו.

9. סוכה וחשש גניבה מביתו - בחשש שמחמת מיקום הסוכה, ידעו גנבים שביתו ריק ויש חשש פריצה לבית, פטור מן הסוכה ולכתחילה לא יעשה סוכה במקום כזה.

10. הולכי דרכים פטורים מן הסוכה - לדעת האג"מ והגר"ע יוסף זצ"ל, הכוונה דווקא לצורך חיוני מסוים, אך היוצאים לטיול ולתענוג חייבים לדאוג לשינה ואכילה בסוכה, ויש מקלים במקום צורך ויעשה שאלת חכם.

11. קר בסוכה - יעשה מאמצים שיהיה לו חם, בגדים טרמיים, תנור חימום, שמירת פוך וכד' ואם כל המאמצים לא מועילים, פטור מן הסוכה.

הלכות סיכוך בנסרים

1. רוחב הנסרים - מי שמעוניין לסכך את סוכתו בנסרים מעץ ידאג שרוחבם יהיה עד טפח דהיינו פחות מ 8 ס"מ.
2. **צביעת הנסרים** - אין בעיה שהנסרים יהיו צבועים שכן הצבע נחשב חזותא בעלמא ואינו נחשב שינוי צורה.
3. **נסרים משויפים** - הנסרים שמותר לסכך בהם, יכולים להיות משויפים וחלקים.
4. **נסרים מסיבית או עץ סנדוויץ** - יש שהחמירו בהם כיון שהדבק שאין גידולו מן הארץ מחזיק פסי העץ הדקים אחד עם השני - נחשב מעמיד הסכך בדבר שאין גידולו מן הארץ, אך למעשה בחזון עובדיה ובשבט הלוי, העלו להקל לסכך אף בנסרים אלו כיון שטעם איסור מעמיד בדבר פסול לסיכוך הוא שלא יבוא לסכך בו וכאן שאין הדבר ניכר לעין כלל, לא שייכת כל כך הגזירה ובפרט שאי אפשר לסכך בדבק לחוד.
5. **עץ מצופה פורמייקה** - מותר מעיקר הדין לסכך בו ובפסקי תשובות כתב שיש להימנע.
6. **נסרים לצורך סיכוך מכלי עץ שמקבלים טומאה מהתורה** - נסרים דקים שנחתכו מכלי עץ שיש להם בית קיבול ומקבלים טומאה מהתורה כגון מיטה, ארון, ארגז, ספסל וכד', נחלקו בהם הפוסקים יש מתירים אותם לסיכוך בשני תנאים א. חתכם כדי להכשירם לסיכוך ב. לא ניכר שבאו מכלים. ויש אוסרים נסרים אלו בסיכוך ולמעשה ראוי להחמיר והמקל יש לו על מה שיסמוך.
7. **נסרים מכלים גדולים יותר מארבעים סאה** (576 ליטר) - בעודם כלים אינם ראויים לקבל טומאה ולכן הנסרים שעשו מהם כשרים לסיכוך.
8. **נסרים לצורך סיכוך מכלי עץ שמקבלים טומאה מדרבנן** - נסרים דקים שנחתכו מכלים שאין להם בית קיבול ומקבלים טומאה רק מדרבנן, כגון משטחי עץ, שולחנות, מדפים וכד' - כשרים לסיכוך.
9. **סולם** - ישנם סוגי סולמות שמקבלים טומאה מהתורה ויש שלא מקבלים טומאה ולכן יעשה שאלת חכם באם רוצה לפרק סולם ולהשתמש בנסריו לצורך סיכוך.

הלכות בדין מעמיד

1. הגדרת מעמיד - מעמיד הינו דבר הגורם לסכך לעמוד ולא ליפול, להתפרק וכד', לדוג' - מסגרת מתכת של סוכת נחלים שהסכך עומד עליה ישירות מוגדרת מעמיד וכן חוטים ששוזרים את קני המחצלת מוגדרים כמעמיד שכן בלעדם, הקנים היו נופלים, חוט לקשירת סכך שעף ברוח מצויה מהווה מעמיד לסכך שכן ללא הקשירה, הסכך עשוי לעוף.

2. גדר הדין - לכל השיטות יש להקפיד לכתחילה שלא להעמיד את הסכך בדבר המקבל טומאה, יחד עם זאת העמדת סכך כשר על גבי דבר המקבל טומאה בדיעבד איננה פוסלת את הסוכה.

3. טעם האיסור - לדעת רוב הראשונים טעם האיסור הוא, גזירת חכמים כדי שלא יאמרו אם מותר להעמיד הסכך על גבי דבר המקבל טומאה, מותר גם לסכך בו, ולדעת רש"י והרא"ש, זהו איסור עצמי שכאשר המעמיד הוא דבר המקבל טומאה כיון שהוא מעמיד נחשב כאילו סככת בו ממש כלשון הגמרא בשבת "הכל הולך אחר המעמיד"

4. בשעת הדחק - ניתן להקל ולהעמיד הסכך על דבר המקבל טומאה.

5. דבר המקבל טומאה מדרבנן - לדעת המשנה ברורה, אין להעמיד הסכך גם בדבר המקבל טומאה מדרבנן ולדעת הגר"ע יוסף זצ"ל מותר להעמיד בו סכך לכתחילה.

6. קשירת סכך שעף ברוח מצויה בחוט פשתן או כותנה - כיון שהסכך עשוי לעוף ברוח מצויה, החבלים שבהם ייקשר הסכך מהווים מעמיד, אך חוטים שכאלו נחשבים פסולים מדרבנן כיון שהם מעובדים, שזורים / קלועים וכד' ולא טבעיים וכיון שכך לדעת הגר"ע יוסף זצ"ל מותר לקשור בהם הסכך ולדעת המ"ב אסור לקשור בהם הסכך.

7. קשירת סכך שלא יעוף ברוח שאינה מצויה - במקרה שכזה הקשירה איננה מהווה מעמיד לסכך שכן הסכך עומד בדרישה ההלכתית של רוח מצויה אף ללא קשירה, לכן מותר לכתחילה לקשור סכך שכזה - מטעמי חיזוק וביטחון שלא יעוף ברוח שאינה מצויה - אף בחבלים שמקבלים טומאה או אינם מן הצומח כגון אזיקונים וחבלי ניילון.

8. דפיקת הלייסטים במסמרים - לייסטים שעליהם יניח הסכך ובלי

שידפוק אותם במסמרים לדפנות הלייסטים יפלו ואיתם גם הסכך, בפשטות המסמרים נחשבים כאן כמעמיד ולכתחילה אין לדפוק אותם במסמרים ובמקרים שהלייסטים עומדים ודפיקתם במסמרים נועדה לתוספת חיזוק, המסמרים נחשבים מעמיד דמעמיד שמקלים בו כולם ולכן מותר למעט לדעת החזו"א שמחמיר אף במעמיד דמעמיד.

9. סוכת נחלים - לכתחילה הנכון הוא שאם מסגרת המתכת העליונה היא לרוחב יניח לייסטים לאורך ועליהם יניח הסכך ובאופן זה הסכך מונח רק על הלייסטים ומסגרת המתכת נחשבת מעמיד דמעמיד שמותר גם לאוסרים במעמיד, למעט החזו"א שמחמיר.

10. האם מותר להעמיד הסכך על לייסטים מעץ שפורקו ממיטות וכ"ד? לדעת הגר"ע יוסף זצ"ל חתיכות עץ שכאלו אסורות אמנם בסיכוך ממש כיון שהיו בעבר ראויות לקבל טומאה, אך מותר להעמיד בהם את הסכך כיון שכל איסורם הוא מדרבנן ומותר להעמיד הסכך בדבר האסור מדרבנן ולדעת המ"ב אסור להעמיד בהם הסכך.

11. מחצלת ארוגה מחוטי כותנה - מותר לסכך בה אף לכתחילה כיון שמותר להעמיד הסכך בדבר שאסור לסכך בו מדרבנן ולשיטות אחרות מותר מטעם שאינם מקבלים טומאה ופסולם לסיכוך נובע משום שנשתנה צורתם ולא נראים כגידולי קרקע, ומ"מ המובחר ביותר במחצלת הוא שהקנים ארוגים בחוטי עץ פשתן, סיב וכד' שלא עברו שום עיבוד וניפוץ שגם החוטים עצמם כשרים לסיכוך מלכתחילה.

שו"ת קצר בנושא טיפול ושימוש בסוכה בערב שמיני עצרת ובשמיני עצרת

ש. האם מותר בשביעי של סוכות לפרק את הסוכה?
ת. אסור מטעם איסור מלאכה בחוה"מ ומטעם שעדיין זקוק לשימוש בסוכה.

ש. האם מותר בשביעי של סוכות להוריד חלק מדפנות הסוכה כדי שייכנס יותר אוויר לבית?

ת. מותר ויעשה זאת מעשה הדיוט ובאופן שלא יפסול הסוכה שהרי חייב לאכול ולישון בה כל יום השביעי.

ש. האם מותר לקראת כניסת החג להתחיל לפנות כלים מהסוכה כגון מיטות שולחן וכד'?

ת. מותר לעשות זאת מזמן מנחה קטנה שעתיים וחצי זמניות קודם השקיעה, אבל את הסוכה לא יפסול.

ש. האם מותר לאכול בסוכה בשמיני עצרת?

ת. יש בעיה שנראה כמוסיף על המצוות, לכן אם מעוניין לאכול בסוכה או לעשות בה שימוש אחר, יפחות שיעור מינימאלי של ארבעה על ארבעה טפחים מהסכך ואז ניכר שלא יושב בה לשם מצוות סוכה.

ש. מהו הזמן שבו יש לפחות את ה 4 על ה 4 טפחים בסכך?

ת. סמוך לכניסת החג שאם תרצה ויזדמן לאכול בסוכה תהיה לך סוכה כשרה לעשות זאת.

ש. האם במקום לפתוח בסכך שיעור ארבעה על ארבעה אפשר להניח סכך פסול על הסכך?

ת. מחלוקת, יש אומרים שגם זו אפשרות ויש אומרים שמרן השו"ע כתב בדווקא יפחות ד על ד והבא"ח החמיר.

ש. שכחנו לעשות פתח ניכר בסכך, ואנו מעוניינים לאכול בסוכה את סעודת הבוקר של שמיני עצרת, האם מותר?

ת. לדעת הבא"ח כיון שבלייל שמיני עצרת אכלתם בתוך הבית כבר אין בעיה של נראה כבל תוסיף ומותר לכם לאכול בסוכה את הסעודה השנייה של החג ולא חוששים למראית עין של אורחים שיגיעו ויראו אתכם אוכלים בסוכה ולא יודעים שאתמול אכלתם בבית.

ש. האם יש איסור לשבת בסוכה לאחר שמיני עצרת משום נראה בכל תוסיף?

ת. לא! לאחר שמיני עצרת בארץ ישראל, אין איסור נראה כבל תוסיף ויכול לשבת בסוכה כרצונו ללא הצורך לפחות בה ד על ד.

ש. האם יש איסור נראה כבל תוסיף לשבת בסוכה קודם כניסת חג הסוכות?

ת. בפסקי תשובות כתב שמסתימת הפוסקים משמע שאין איסור בערב סוכות לשבת בסוכה, והסברא שרק לאחר שיש חלות של קיום מצוות ישיבה בסוכה, ניתן לדבר על בל תוסיף.

שו"ת בהלכות חול המועד

- ש.** האם מותר לתלות קישוטים בסוכה בחול המועד?
ת. מותר, נחשב כצורך המועד.
- ש.** האם מותר לגהץ בגדים בחול המועד או מפה לשולחן?
ת. מותר לגהץ כדי לפשט את הקמטים כיון שנחשב כצורך המועד אך גיהוץ שעניינו ליצור קפלים וקיפולים אסור שנחשב מעשה אומן ואסור לצורך המועד.
- ש.** יש לנו זמן רב בחול המועד ואנו מעוניינים לקנות עגלה חדשה לבתנו, האם מותר לנו לקנות בחול המועד עגלה?
ת. אם העגלה הקודמת נשברה או קטנה לתינוק וכד' - מותר! כיון שעגלה לתינוק נחשבת כצורך המועד ומותר לקנותה במועד, אך אם היא תקינה ורק מיושנת וכד' שברצונכם להחליפה וכעת יש בידכם זמן אין זה נחשב כצורך המועד ואסור, כיון שצורך המועד פירושו שנצרך לו למועד ולא שיוצא לו כך במועד שמתאים לו וכד'.
- ש.** יש לי זמן בשפע, האם מותר לסייד את הבית בחול המועד, שמעתי שהחזון איש התיר לסייד את קירות בית הכנסת בחול המועד?
ת. אסור לסייד את הבית בחול המועד והזמן שיש לך בשפע צריך לדאוג למלא אותו בלימוד תורה, ומה שהחזון איש התיר לסייד את בית הכנסת מדובר בבית הכנסת שהייתה בו שריפה וקירות בית הכנסת הושחרו והוא התיר מחמת צורך המועד וצורך מצווה.
- ש.** בשבת שסמוכה מיד לאחר שמחת תורה האם מותר בחול המועד לבשל גם לשבת?
ת. בחול המועד מותר לבשל רק לשמיני עצרת, ואם רוצים גם לשבת ניתן לעשות בהערמה דהיינו לבשל בכמויות רבות ולאכול בחול המועד או בשמיני עצרת קצת מכל תבשיל ותבשיל ואז יישאר גם לשבת ובאופן זה מותר.
- ש.** האם מותר לכתוב שיק בחול המועד לצדקה או לתשלום?
ת. מותר לכתוב שיק בכתב רגיל שלנו בחול המועד לצרכים הנ"ל כיון שנחשב כצורך המועד.
- ש.** אני מעמידה מכונת כביסה עם בגדי הקטנים שהתלכלכו בשבת, האם מותר לי להוסיף בגדים כדי למלאותה?

ת. בחוט השני כתב שמותר להוסיף בגדי קטנים - למרות שאינם מותרים בכיבוס כיון שלא נצרך להם עתה - אך לא התיר להוסיף בגדי גדולים, למרות החשמל והמים שמתבזבזים במכונה חלקית.

ש. יש לי תור לרופא שיניים בחול המועד, זה בסדר?

ת. אם יש צער או כאב או חשש לקלוקל בשיניים מותר ללכת בחול המועד ואם אין אחד מאלו, יש לדחות את הטיפול עד לאחר המועד.

ש. האם יש גזירת שחיקת סממנים בחול המועד - גזירה שבגינה יש בעיה במיחוש קל ליטול תרופות בשבת?

ת. מותר בחול המועד ליטול תרופות אף לאדם שיש לו רק מיחוש קל וכן ויטמינים וכדורי חיזוק וכן מותרת כל רפואה במועד אף שיש בה מלאכה גמורה כגון מריחת משחה וכד', כיון שטיפול בגוף כמוהו כאוכל נפש.

ש. התקלקלה לנו דלת התנור אפיה, האם מותר להזמין טכנאי לתקן?

ת. דלת התנור לא כל כך קריטית לאפיה ולכן אם ניתן לתקן את הדלת במעשה הדיוט אז מותר, אך במעשה אומן נראה שאסור, לעומת זאת אם התנור עצמו התקלקל מותר להזמין טכנאי לתקנו אף במעשה אומן כיון שהתנור נחשב מכשירי אוכל נפש שהותרו אף במעשה אומן.

ש. נשברו לי משקפי ראייה, האם מותר לתקנם בחול המועד?

ת. אם יש לך מספר משמעותי במשקפיים יש כאן צער הגוף ומותר לתקן בחוה"מ אף במעשה אומן ואם מדובר במספר נמוך, אזי מותר לתקן רק במעשה הדיוט כיון שנחשב צורך המועד.

ש. האם מותר לכבס בחול המועד כתם בלבד ולא את כלל הבגד?

ת. באגרות משה התיר וכתב שאין זה נחשב ככיבוס לענין חול המועד ובחוט השני אסר והתיר רק כשעושה זאת כשהבגד עליו.

ש. כיבסתי בגדים המותרים בכביסה, האם מותר לי לתלותם בחוץ בפרהסיה לייבוש או רק במייבש?

ת. מותר לתלות בפרהסיה. אנשים יודעים שיש בגדים המותרים בכיבוס ואין חשש מראית עין

ש. למה נאסרו קניות בחול המועד?

ת. קניות נאסרו מטעם טרחה שבודק ומשווה ומסתובב ומתמקח, עיין תוס' מסכת מו"ק יב: ד"ה מכניס.

ש. יש מכירת סנדלי שורש בחנות המפעל בהזלה משמעותית, האם מותר לנו לקנות למרות שכעת אין לנו צורך בסנדלים?

ת. כן, מותר, כיון שהוזלה ניכרת נחשבת כדבר האבד לעניין איסור סחורה בחול המועד ומותר

ש. חסרים לנו מוצרי מזון לחול המועד וליו"ט שני, האם מותר לנו בקנייתם להוסיף ולקנות גם לימים הבאים?

ת. אסור להוסיף ולקנות מצרכים נוספים שלא לצורך המועד, אמנם אין צריכים לצמצם את הקניות בדיוק אלא ניתן לקנות ברווח מוצרי מזון לשאר ימי החג שנותרו ואם יותרו מוצרי מזון אין בכך בעיה, וכן אם ישנם אריזות גדולות או מבצעים אם קונה שתיים ויותר, מותר לקנות למרות שלא צריך לצורך המועד.

ש. האם מותר לצחצח נעלים בחול המועד?

ת. כן מותר לצחצח נעליים בצחצוח רגיל!

ש. במהלך לימודי אני כותב ומסכם את הסוגיא, האם מותר בחול המועד לסכם כרגיל?

ת. כן מותר לסכם כרגיל כיון שהסיכום והכתיבה מהווים חלק מהדקות והבירור הלימודי של הסוגיא ובלעדן ישכח את לימודו.

ש. מדוע מותר לנגן בחול המועד, הרי נגינה היא מעשה אומן ולצורך המועד הותר רק מעשה הדיוט?

ת. הסיבה שמותר היא כי אסרו רק מלאכה מתקיימת שנעשית מעשה אומן ונגינה היא אמנם מעשה אומן, אך לא מלאכה מתקיימת

ש. נפל לי כפתור מהחולצה שנחוצה לי לצורך המועד, מה לעשות?

ת. תפור רק שני נקבים מתוך הארבעה וזה נחשב מעשה הדיוט ומותר לצורך המועד

ש. האם מותר לילדים לשחק משחקי מחשב?

ת. מותר, עבורם זה צורך המועד.

ש. הרב פרסם שמותר לצלם במצלמה בחול המועד דברים שלא יחזרו אחר כך וראיתי שהחזו"א אסר?

ת. נכון, החזון איש אסר לצלם במצלמה בחול המועד ואף אם מדובר במעמד שלא יחזור על עצמו ולא החשיב זאת כדבר האבד, ודבר האבד הוא דווקא כשההפסד הוא בגוף החפץ עצמו, ומה שאני פרסמתי הוא על פי הרב פיינשטיין והרב אוירבער זצ"ל.

ש. המזגן שלנו מנקז מים לערוגה ומשקה אותה באופן ישיר, האם מותר בחול המועד?

ת. בשבת זה אסור כיון שדבר שאינו מתכוון בפסיק רישיה אסור, אך בחול המועד זה מותר וכן כששוטף את הרצפה והמים נשפכים על הגינה מותר כיון שמוכח שאינו מתכוון למלאכה.

ש. האם מותר להרוג יתושים וזבובים בחול המועד?

ת. זבובים ויתושים המצערים את האדם מותר להרגם בחול המועד כיון שאין לך צורך אדם גדול מזה ואף ביו"ט מותר להרוג אותם על בסיס הכלל ההלכתי שמתוך שהותרה מלאכת נטילת נשמה לצורך (שוחט) - הותרה שלא לצורך.

ש. התקלקלה התאורה בסוכה, האם מותר להזמין חשמלאי שיתקן אותה?

ת. מותר כיון שתאורה במקום שאוכלים נחשבת כמכשירי אוכל נפש שמותר לעשותם אפילו מעשה אומן, ואין אומרים שידליק נרות ויאכל לאורם כיון שהיום אין רגילים לאכול לאור הנר.

ש. התקלקל לי המיקסר, האם מותר לתקנו בחוה"מ?

ת. מיקסר הוא מכשירי אוכל נפש ומותר לתקנו אפילו במעשה אומן זאת בתנאי שאכן יתוקן וניתן יהיה להשתמש בו בימי חוה"מ וכן בתנאי שלא כיוון מלאכתו במועד, אך אם המיקסר התקלקל קודם המועד ודחית את תיקונו לימי חוה"מ אסור לתקנו בחוה"מ.

ש. יש לי פטריה ברגל, האם מותר לי למרוח משחה כרגיל?

ת. כן! מותר כרגיל שכן כל הרפואות הותרו בחוה"מ שנחשבות כאוכל נפש.

ש. יש לכלב שלי בעיה רפואית שאני צריך לקחת אותו לווטרינר, האם מותר בחוה"מ?

ת. כן! גם רפואות לבע"ח הותרו בחוה"מ ואפילו שיש בהם מלאכות גמורות.

ש. האם מותר לקצוץ ציפורניים בחוה"מ?

ת. לספרדים מותר, לאשכנזים מותר בתנאי שנטלן לפני כניסת החג.

ש. כשמתרחצים בחוה"מ צריך סבון נוזלי?

ת. לא, מותר בסבון רגיל שבשבת יש הסוברים שיש בו משום ממחק, וכן מותר לצחצח שיניים במשחה רגילה.

ש. האם מותר לתקן עירוב בחוה"מ?

ת. כן! נחשב כצורכי רבים להצילם מאיסור.

מדריך מהיר לקניית ארבעת המינים

